

NAŠ DOM.

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen valja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Potrata pri gospodarstvu.

Nek angleški profesor na kmetijski šoli je kmetovalcem podal več opominov, ki zaslužijo, da si jih vsak kmetovalec zapiše za uho. Če se je možu potrebno zdelo dati bogatim in skopim Angležem take nauke, veljajo pač še veliko bolj za nas Slovence, ki nimamo angleškega bogastva, pa smo še s tem, kar imamo, včasih preveč potratni. Zatorej podamo tu nauke angleškega kmetijskega učitelja in jih obrnemo na naše razmere.

1. Potrata iz nevednosti.

Mnogi kmetovalci se ne pobrigajo, da bi zvedeli, kje se dobi najboljše in najbolj po ceni razno blago, stroji, semenje, trte, gnoj, živinsko pleme, ampak kar slepo kupijo kaj bodi. — Letošnjo zimo je hodilo med kmeti vse polno sleparskih agentov, ki so ponujali podobe, blago za obleko pa kavo. Kratkovidni ljudje so si naročevali, pa dobili mesto kave smeti in pobarvane kroglice iz gipsa ali česa. Ali ni škoda denarja? Mnogo je tudi takih, ki o kmetijstvu nič nočejo brati, misleč, da vse dobro vedo. Slepci!

2. Potrata pri zemljišču.

V mestu bi marsikdo dal Bog ve kaj za ped zemlje, ko bi jo imel; na kmetih pa je včasih vse polno nepotrebnih praznih kotov, voglov, plotov, grmovja, trat, iz katerih ni nikakšnega haska. Skrben gospodar ve iz vsake pedi zemlje izvabiti kakšni hasek.

3. Potrata pri semenju.

Mnogokrat se seje pregosto, s tem se potroši veliko zrnja in ne more kaj prida zrasti; seje se tudi slabo in nesnažno seme, mesto dobrega žita ti zraste kukol in lulika. Torej ne sejaj pregosto in sejaj očiščeno zrnje! Ali ni nespametno sejati nesnago, ki zastonj vleče zemljo?

4. Potrata pri krmi.

Kako se razvlači po nepotrebem slama in seno pri konjih, govedih, ovcah itd. Ali ni škoda? Pogostoma se preveč nabaše v jasli in lestvice; krma se navzame vlage in potem skoro polovica ostane. Ob kratkih zimskih dnevih ni treba trikrat na dan živine hraniti, dovolj je dvakrat, zjutraj bolj pozno pa zvečer. Če je namreč živina doma pri miru, ne more tako prebavljati, zatorej je dovolj dvakratni obrok.

5. Potrata pri gnoju.

Dež in sneg izpere gnoj, vodo pa gospodar pusti odteči, gnojna jama naj torej ne bo preplitva. Če je gnoj v preveliki gnojšnici, izgubi tudi mnogo redilnih snovi. Potrata je, gnoj na polju dolgo pustiti ležati v malih kupih ali pa celo razmetan.

6. Potrata pri košnjih.

Če se prepozno kosi, je trava že preveč zrela, tedaj najboljši del gre v zgubo. Seno se ne dene o pravem času v kupe, pride dež in ga izpere, zopet gre najboljše v zgubo. Večkrat kosci slabo kosijo ali pa se pri spravljanju slabo grablja.

7. Potrata pri orodju.

Zanikerni gospodarji ne spravijo pod streho vozov, plugov, bran, košev, grabelj in drugega orodja. Tako mu gre po nepotrebem v nič in pred časom je treba plačevati popravilo.

8. Potrata vsled skoposti.

Gospodinja daje slabo postrežbo družini in težakom, pa ne pomisli, da potem zato slabše delajo. Gospodarju se škoda zdi nove sohe, ograje, vrata, podboje pobarvati ali s klejem (terom) namazati, pa ne pomisli, da mu zato veliko prej sprhni in ima potem večjo škodo.

9. Izguba pri prodajanju živine.

Kupci in mešetarji cenijo največkrat težo živine le na oko, seveda ne na svojo škodo, ampak

na škodo kmetovalca, ki lahkomišljeno zaupa samo očem. Zatorej naj si občine oskrbijo vago in naj vsak da zvagati svoje živinče, preden ga proda.

10. Izguba pri živini je,

če imaš slabo pleme, ali prezgodaj začneš z njimi voziti ali telice imajo prezgodaj teleta. Malo počakaj, pa spravi si dobro ploho, bo ti veliko več neslo.

11. Potratno življenje.

V mnogih hišah je grda razvada, da če kaj imajo, vse naenkrat potrošijo. Če naprešajo mošt, potem pijejo kakor žolne, dokler kaj teče; prinesejo iz mlina žakelj pšenične moke, potem zaporedoma pečejo pogače; zakoljejo svinjo, potem se en čas zaporedoma mastijo, pozneje pa stradajo ali pa še celo kradejo. O nespamet!

Marsikomu se bodo to zdele malenkosti, toda iz malega raste veliko, zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača. Je še pač veliko drugih potrat pri kmetijstvu, pa kdor te spozna, bo spoznal tudi druge in se jih varoval. Če ne bomo sami začeli z malim pametno gospodariti, ne smemo pričakovati, da nam bodo pečene ptice v usta letele.

Dve veliki nesreči.

Dan 2. februarja je bil nesrečen dan. Zgodilo se je veliko večjih in manjših nezdod. Svojim čitateljem hočemo poročati le o dveh, ki sta se zgodili v naši bližini. Jedna se je pripetila v Lonču (Deuč-Landsberg), na Štajerskem, druga pa pri Beljaku na Koroškem.

Na postaji v Lonču se je pripravljala tovorni vlak, da se odpelje proti Gradcu. Bilo je okoli 1/2.10. ure. Večina ljudi je bila v župnijski cerkvi pri sv. maši. Kar se zasliši od postaje sem velikanski pok, da so se poslopja zazibala. Razpočil je kotel lokomotive tovornega vlaka. Ljudje, ki so na kolodvoru čakali osebnega vlaka iz Gradca, so v prvem hipu prestrašeni odbežali na vse strani. Ko pa je minol prvi strah, zavedli so se velike nesreče, ki se je zgodila ter hiteli na kraj nesreče. Tu se jim je nudil strašen prizor. Kotel je vrglo 300 metrov daleč. Padel je na vrt tovarne za žveplenke Pojazzi, kjer se je zaril v tla, zopet ven skočil ter se drugič zaril globoko v tla, kjer je nazadnje obtičal. Usmrtil je štiri osebe in sicer strojevodjo Virta, skladiščnega uradnika Šnajdarja, sprevodnika Železinarja in kurjača Tišlarja. Trupla so bila popolnoma oparjena in razmesarjena. Strojevodji Virtu je odtrgalo jedno nogo, katero so našli po dolgem iskanju še le popoldne. Skladiščnemu uradniku je odtrgalo obe nogi. Truplo sprevodnika Železinarja so iskali dve uri ter je našli popolnoma razmesarjeno, da so je komaj spoznali. Truplo kurjača Tišlarja so še našli komaj v ponedeljek

zjutraj. Bilo je celo skrčeno ter polno ran. Mnogo koscev mesa je ležalo na prostoru nesreče okoli in ne ve se, h kateremu truplu spada.

Nesreča je tem večja, ker ni zadela samo ponesrečencev, ampak tudi njih rodbine. Strojevodja Virt je 38 let star ter zapusti dva otroka in udovo v blagoslovljenem stanju. Kurjač Tišlar je 52 let star ter zapusti udovo z dvema otrokoma v 10. in 12. letu. Uradnik Šnajdar zapusti udovo in štiri še mladolčne otroke. Sprevodnik Železinar ni bil oženjen.

Kako je nesreča nastala, kdo jo je zakrivil se ne ve in bo menda ostalo za vedno prikrito. Kajti ravno oni, ki bi lahko povedali razloge, so za večno obmolnili.

Druga nesreča pa se je zgodila v Pliberku pri Beljaku na Koroškem. Na vas Pliberk sta se udrla dva velikanska plaza snega. Podrla sta in poškodovala več hiš. Nesreča ni zahtevala nobene človeške žrtve, vendar je naredila veliko škode in preplašila ljudstvo. Sedaj se je že vse ukrenilo, da vlada varnost.

Politični razgled.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je dne 5. februarja odpeljal v Petrograd na obiske k ruskemu carju. Rus je mogočen, in Avsrija bo imela veliko korist, ako bo z velikanskim ruskim cesarstvom vedno živela v prijateljstvu.

Poroka nadvojvodinje Elizabete Marije z Otonom knezom Windišgrecom se je vršila, kakor smo že poročali, dne 23. januarja na Dunaju. Še isti dan se je odpeljal visoki par s posebnim vlakom na slovensko zemljo, v divni Bled na Kranjskem, kjer imajo Windišgreci lepo grajščino. Čeprav se vlak ni ustavil, so ga Slovenci vendar ob vseh postajah pričakovali, ter s krepkimi «živijo»-klici pozdravljali mlada poročenca. V Lescah, kjer sta izstopila, je bila obilna množica navzoča. Kolodvor z drugimi poslopji je bil lepo okrašen; v zraku je vihralo po vseh poslopih do Bleda nešteto zastav v slovenskih, avstrijskih in cesarskih barvah. Vse hiše so bile tudi krasno razsvetljene. Na kolodvoru in ob celej poti je ljudstvo navdušeno pozdravljalo mladi par. V čarobnem svitu se je lesketalo blejsko jezero. Okrog in okrog je bilo vse razsvetljeno in sredi jezera na otoku je gorela rdeča bengalična luč. Nadvojvodinja se je vidno veselila tako lepega, ljubeznipolnega sprejema. — Blejska društva so priredila drugi dan visokemu paru krasno podoknico. Nadvojvodinja je menda tokrat prvič slišala mile glasove slovenskih pesmi, o katerih lepoti se je jako pohvalno izrazila. — Nadvojvodinja je precej visoke postave, v obrazu zelo slična svoji materi bivši cesaričini Štefaniji, vitka in mladostna, še komaj 18 let stara. Štefanija jo je hotela omožiti, predno je sama podala

roko grofu Lonyayu. Naš dobri cesar pa tega ni pripustil. Bil ji je po smrti Rudolfovi skrben oče, kateri je s pazljivostjo zasledoval njeno vzgojo in se briga za vse njene želje. — Knez Oton je sin knežnje rodovine Windišgreceve, ki odnekad slavi kot dobrega katoliškega duha in o kateri se ve, da je Slovencem naklonjena. Sedaj spremlja Hugo Windišgrec našega prestolonaslednika na Rusko. Tudi knez Oton je skrbno vzgojen in živega verskega duha. Pripoveduje se nam lepa zgodbica. Knezoškojski svetovalec in župnik pri Sv. Marku niže Ptuja bival je kot kapelan več časa na dopustu v Gorici, kjer je bil več kot eno leto Otonov vzgojitelj. Princ Oton mu je ostal vedno hvaležen. Ko se je gosp. Slekovec peljal pozneje enkrat skozi Celovec v Lurd, priskočil je na celovškem kolodvoru mladi princ Oton iz množice k njemu, ga pozdravil ter mu pred vso množico poljubil roko, da mu izkaže svojo hvaležnost. In ko mu je g. župnik k zaroki čestital, poslal mu je odgovor, v katerem se ga še hvaležno spominja. — Visoka poročenca sta ostala blizu 14 dni na Bledu. Tako se jima je prikupil ta lepi kos slovenske zemlje. Ko sta hodila po okolici na sprehode, je vojvodinja prijazno odzdravljala v slovenskem jeziku: »Dober dan!« Dne 5. februarja sta poročenca odpotovala v Trst ter se po ladiji »Habsburg« odpeljala v Egipt, kjer ostaneta več časa. — Dota, katero je naš cesar svoji vnukinji nadvojvodinji Elizabeti Mariji nakazal, je sledeča: 8 milijonov frankov v vrednostnih papirjih, letno apanažo v znesku 1.250.000 frankov, en grad in eno palačo na Dunaju in potem dragocenosti v vrednosti pet milijonov frankov. — Mož nadvojvodinje, knez Oton, je založil na Bledu za vsakoletno sv. mašo 1000 K, ki naj se daruje na Bledu 23. januarja v spomin njegove poroke. Dalje je knez Oton Windišgrec daroval 100 gld. Marijini družbi na Bledu, njegova visoka soproga nadvojvodinja Elizabeta pa je darovala Marijini družbi 30 kron.

Razmere na Kitajskem. »Katoličke Listy« so objavili nekaj podatkov iz pisma jezuita P. La Tschêpe, ki je misijonar na Kitajskem in dobro pozna tamošnje razmere. On piše: »Pri nas na Kitajskem gre tako, kakor sploh po starih orijentalnih državah. Pri nas gospodarijo ženske in ljubimci, tako da nikoli prav ne vemo, pri čem da smo. Politika se spreminja, kakor aprilovo vreme. Evropejci pridobivajo tod vsak dan nov vpliv, samo to jim škoduje, da so zavistni med seboj. Najugodnejši položaj ima Rusija, katera je najbližja soseda Kitajcem, a Japonci jim gledajo jako na prste. Mandžurija Rusom slednjič gotovo ostane, tudi če bi se začasno morali umakniti. Trgovina napreduje, posebno Nemci se silno trudijo, da razširijo svoje tržišče. Ni dvoma, da Nemci izpodrinejo Angleže.« O stanju katoliških

misijonov pravi P. Tschêpe, da se množe vkljub vsem težavam in zaviram. V njegovem kraju je 40.000 novoizprebrnjencev.

Vojska v Južni Afriki. Nizozemska vlada je začela pri Angležih posredovati, da sklenejo mir z Buri. A Angleži so tako zaslepljeni, da nočejo ničesar o tem vedeti. In vendar bi se že lahko spametovali. V letu 1900—1901 so znašali vojni stroški 63 milijonov funtov, t. j. okoli 1584 milijonov kron; v letu 1901—1902 bodo znašali baje 62 milijonov funtov, t. j. okoli 1464 milijonov kron. Minolega leta je štela angleška armada v Južni Afriki 250.000 mož, 1. januarja 1902 pa še 237.000 mož. Poprečno se je vsak mesec nakupilo 23.000 konj. Z vsemi pritikinami vred je znašala armada 280.000 mož. Vlada je morala vzdrževati okoli 27.060 ujetih Burov ter še 150.000 oseb burskega naroda. Mesečni izdatki so se v zadnjem zmanjšali od 5½ milijonov na 4½ milijona. Vojna traja že 28 mesecev, a Angleži še niso dosegli večjega uspeha. Vsak drug narod bi bil toliko pameten, da bi mu bilo posredovanje tretje države in vlade dobrodošlo, a Angležem se je vteplo v glavo, da morajo biti zmagovalci. — Se bodo še kesali.

Gospodarske stvari.

Korist ptičjega gnezda in ptic pevk. Mnogi ljudje nimajo niti pojma o koristi ptičjega gnezda, ker bi jih sicer ne razdirali. Mlade ptice jemati iz gnezda more samo človek brez srca. Kdor je prišel kedaj v bližino ptičjega gnezda, v katerem so bili mladiči, in je slišal, kako sta stara nad glavo plašljivo cvrčala, kakor bi ga prosila, naj jima ne razdira njune sreče, ta gotovo ni mogel biti tako hrastovega srca, da bi zadal malim stvaricam tako težko rano. Ptičja gnezda v gozdu in na polju so pogostoma plen dečakov-potepuhov, pa tudi neumnih odrasčenih. Gorje oni okolici, kjer se ne vale ptice-pevčice, a mesto njih gomazijo gosence. Vzemimo na primer, da se v ednem gnezdu nahaja pet jajec in pozneje pet mladičev in da vsako teh mladih bitij potrebuje na dan 50 gosenic, to bi znašalo vsaki dan 250 gosenic in v 30 dneh 7500 gosenic. Ena sama gosonica požre vsaki dan toliko listja in cvetja, kolikor sama tehta. Ako bi torej ena gosonica 30 dni živela, in vsaki dan požrla samo en cvet, tedaj bi ona v 30 dneh 30, in onih 7500 gosenic 225.000 cvetov požrla. Z izgubo teh 225.000 cvetov bi morda mi izgubili ravno toliko sadov. Redko pa se zgodi, da bi kaka gosonica na dan uničila en sam cvet. Še je tu in tam grda navada, da dečaki lovijo senice v seničarke, ko jih vjamejo, pa so največkrat žrtev mačke, ravno tako lovijo skorce, pa jih učijo brbljati. Ako bi ljudje poznali korist senice in

škorca ter ptic-pevk sploh, gotovo bi jih ne lovili. Ena sama senica n. pr. potrebuje na leto 2 do 300.000 raznega mrčesa za hrano in skorci pohrustajo za časa valjenja neizmerno množino gosenic, polžev in škodljivih črvov. Kako mrzijo in sovražijo ljudje tudi ubogega potepenega vrabca, češ, da jim na polju dela škodo. Res, vrabec dela škodo, ali kolikor večja je njegova korist! Prirodoslovci nam zatrjujejo, da en par vrabcev nanosi svojim mladim v enem tednu preko 2000 gosenic. Friderik Veliki je ukazal v enem delu dežele vse vrabce iztrebiti, ker so jih smatrali škodljivim. A v kratkem je bil prisiljen skleniti mir z vrabci, ker ni hotel sadjarstva prepustiti popolnemu poginu. Korist, ki jo imamo od ptic-pevk, ne da se popisati. Pa če nam one koristijo, jim moramo tudi mi pomagati. Lahko je pticam po leti, veselo je njih življenje, a druga jim poje po zimi. Mraz tira ubogo malo žival v človeško bližino in iz njih oči bereš tiho milo prošnjo: »Dajte nam vsaj vi jesti!« Bodimo torej milosrčni do ptic in dajmo jim po zimi hrane. Glasoviti nemški pesnik Lessing pravi: »Najbolj usmiljen človek je tudi najboljši;« in jaz dostavljam še to: »Kdor je nemilosrčen do tuje boli, ta gotovo nima srca.«
Iv. Vuk.

Da bodo jabolčne in hruškove pečke gotovo ozelenele, zmešaj jih dobro s prstjo v kakem zaboječku. Zaboječek postavi na tak kraj, da bode prst zmrznila. Pomladi, ko se bode otajala, bodo začele pečke kaliti. Kadar bodo dobro skalile, jih vsejaj v dobro prekopano in zrahano zemljo.
Iv. Vuk.

Ne ustavljajte krvi s pajčevino! Zelo razširjena je navada, ustavljati kri s pajčevino. Neštevilne nesreče so se že pripetile radi tega, kajti pajčevina je vedno onesnažena z različnim prahom, in tako je največja nevarnost, da se zastrupi kri. Najhitreje se zacelijo rane, ako so snažne. V lekarnah dobiš posebno vato, ki je nalašč za ustavljanje krvi pripravljena in ne stane veliko. S to vato si ustavlja kri, če si se vrezal, potem pa rano dobro izperi s čisto vodo, kateri, ako moreš, prideni kapljo karbolove kisline; rano s čisto platneno cunjjo zavij. Pajčevine pa ne rabi, ker je prenevarno.
Iv. Vuk.

Sveti zakon v prvih krščanskih časih.

3. Zakonsko življenje.

Prvi kristjani niso samo v mišljenju visoko čislali sv. zakona, ampak tudi njih zakonsko življenje je bilo vravnano po vzvišenem nauku krščanske vere o zakonu. Sv. družina v Nazaretu je bilo ono jasno ogledalo, na katero so se zgledovali zakonski. Nežna medsebojna ljubezen, spoštovanje, vdanost, vzajemna pomoč v dušnih in telesnih potrebah, neomahljiva zvestoba pa modra in na-

tančna skrb za vzgojo otrok, to so prelepe cvetke na gredi zakonskega življenja prvih kristjanov. Pisani in kameniti spomeniki še dandanes dajejo lepo spričevanje o zakonskem življenju prvih kristjanov.

Lepoto in srečo krščanskega zakona nam v navdušenih besedah popisuje Tertulijan. Nekaj njegovih besed smo že navedli zadnjič («Nas Dom» št. 3, str. 28), pa jih še enkrat ponovimo: «Kje naj vzamem besede, da zadostno opišem srečo tistega zakona, ki ga cerkev zveže, daritev (sv. maše) potrdi, blagoslov zapečati, angeli razglasijo in Oče nebeski za pravega spozna! Kakšna je to zveza dveh vernikov enega upanja, ene želje, enega reda, iste službe! Oba sta brat in sestra, oba sohlapca, ni nikakšne razlike duha ali mesa. V resnici sta dva v enem mesu; kjer je pa eno meso, je tudi eden duh. Skupaj molita, skupaj se kratkočasita, skupaj se postita, drug drugega podučujeta, drug drugega opominjata, drug z drugim imata potrpljenje. V cerkvi božji sta ob enem, skupaj pri mizi Gospodovi, skupaj v stiskah, v preganjanju, v razveseljevanju. Nič drug drugemu ne tajita, ni drug drugemu nadležen. Prosto vsak obiskuje bolnika, podpira reveža. Miloščina se daje brez kreganja, darila brez sumnovosti, vsakdanja pobožnost se opravlja brez zadržka; ni se tu treba skrivoma križati, s strahom Bogu hvalo dajati, molče blagoslavljati. Med njima odmevajo psalmi in svete pesmi, in med seboj tekmujeta, kateri bo lepše pel svojemu Gospodu. Kristus se raduje, ko to vidi in sliši. Takim pošilja svoj mir. Kjer sta dva, je tudi On; kjer pa je On, tam hudega duha ni.»

Tako redno in lepo zakonsko življenje pa ni lahko. Moč, da so mogli tako lepo živeti prvi kristjani v zakonu, so zajemali iz žive vere, iz molitve, iz presv. daritve in sv. zakramentov. Kakor jim je Kristus bil posvečevalec in potrjevalec pri sklepanju zakona, tako jim je bil tudi vir zakonske sreče. Na grobovih nahajamo večkrat poleg imena zakonskih, ki so srečno skupaj živeli, podobo ribe, ki pomeni Kristusa; on je bil podlaga njihove zakonske sreče, od njega so tudi po smrti upali zadobiti nebeško kraljestvo.

Ker so kristjani v zakonu zvesto tako živeli, kakor je Kristus učil in kakor je zahtevala sveta cerkev, zato so celo neverniki občudovali lepo zakonsko življenje kristjanov. Med pagani je bila grozna razuzdanost, na lahko roko so sklepali zakone, čez nekaj časa pa zopet sli narazen in se znovič ženili, o zvestobi in stanovitnosti ni bilo govora. Če sta tedaj v kateri hiši mož in žena lepo živela, je bilo to znamenje, da je tista družina krščanska. Pagani so večkrat občudovali kristjane rekoč: «Kakšne žene imajo ti kristjani!» Neveren mož je pogostoma iz tega spoznal, da je njegova žena kristjanka, če mu je bila zvesta, vdana,

krotka, skrbna in delavna. O paganskih zakonih pravi Tertulijan, da pri njih stopiti v zakon pomeni ločiti se, ločitev je sad njih zakonov. Na nekem paganskem grobu se bere o ženi, ki je bila tam pokopana, da je v petih letih imela osem mož. —

Kako lepo pa diči krščanske može in žene neomahljiva zvestoba do groba! Neštevilni napisi se nahajajo na krščanskih grobovih, kjer beremo: «Prezvesti ženi», «čisti družici», «krepostni soprogi», «ženi, ki je možu ohranila neporušeno zvestobo», «ženi, ki je z menoj živela brez krivde in v najlepši ljubezni.»

Sveti mir in ljubezen vlada v krščanskih katakombah. Toliko sovražnikov so imeli, toliko so prestali preganjanja, krivice, obrekovanja, trpinčenja, pa nikjer ni brati na grobovih žale besede zoper krute sovražnike, kakor se to na paganskih grobovih večkrat najde, ki so se še na grobnih napisih večkrat znosili nad svojimi nasprotniki. V katakombah med krščanskimi grobovi se človek čuti v kraljestvu nebeškega Jagnjeta, ki je zraven golobčka večkrat naslikano ali izklesano; tukaj vse diše mir, odpuščenje, upanje, ljubezen. Tudi ljubezen med zakonskimi traja še tukaj naprej. Tu vidimo neštnevilne napise, katere so dale napraviti žene svojim umrlim možem in v katerih opisujejo srečo, ki so jo uživale poleg rajnega moža v zakonu. Na nekem kamenu beremo: «Voluzija Martina je postavila ta nagrobni spominek svojemu predragemu možu, dobro zaslužnemu, ki me nikdar ni karal.» Zatorej mu postavi spominek, da mu pokaže hvaležnost za ljubezen in vdanost do nje. Drugod zopet mož podobno govori o svoji rajni ženi, n. pr.: «Ta grobni spominek je postavil Aleksander svoji ljubljni soprogi, ki je kot kristjanka živela z menoj vedno v pokoju.» Večkrat se bere, da sta zakonska vedno skupaj živela brez razžaljenja in trpkosti, vedno v najlepši zastopnosti, brez vsakega karanja in očitanja. Na nekem grobu pravi mož o svoji umrli ženi, da mu jo je Bog dal iz ljubezni kot sveti dar. Pač srečni zakonski, katerim se takšno spričevalo lahko zapiše na grob!

Še celo po smrti veže ljubezen njih srce. Če je ženi Bog vzel moža, ga imenuje svojega prijatelja, ki ji ga je telesna smrt samo za nekaj časa odpeljala. Z goreče ljubljnim soprogom ostane tudi po smrti duhovno združena, moli za njegovo dušo in upa, da se na dan vstajenja zopet z njim združi. Ravno ta močna zakonska ljubezen je vzrok, da prvi kristjani niso radi drugokrat stopali v zakon, ker so tudi po smrti hoteli ostati zvesti rajnemu. Mnogi so celo obsojali take zakone. Cerkev ni nikdar prepovedovala vdovcem ali vdovam stopiti v nov zakon. Vendar pa je cerkev visoko cenila vdovski stan. Kdor stopi v drugi zakon, ne greši, pa boljše in popolnejše je ter

večjo čast doseže pri Bogu, če tako ostane. Sv. Ambrozij pravi: «Ne prepovedujemo drugih zakonov, pa tudi ne priporočamo.» Celó pagani so bolj cenili vdovski stan kakor drugi zakon. Seveda vdove so morale lepo čednostno in zdržno živeti, kajti drugače je boljše, če pošteno stopijo v zakon. Vdove pa, ki so lepo živlele, so uživale posebno čast v cerkvi.

Pri Rimljanih in Grkih so se deklice možile poprečno 15 let stare, postava pa je dovoljevala stopiti v zakon že po dopolnjenem 12. letu. Na Grškem in Italijanskem se namreč ljudje veliko prej razvijejo kakor pri nas na severu. Pogostoma so dekleta stopila v zakon že v 11. ali celo v 10. letu, toda v tem slučaju je deklica ostala pri starših do dopolnjenega 12. leta. Posebno goreči krščanski novoporočenci so po poroki posnemali mladega Tobija, ki je po poroki tri dni s svojo nevesto Saro molil Boga, in so tudi prve dneve svojega zakonskega življenja posvetili molitvi. Stari pisatelji in sv. očetje splošno hvalijo zdržnost krščanskih novoporočencev. Zato so pa tudi bili srečni v svojem zakonu kakor Tobija in Sara. Zakon prvih kristjanov je bil v resnici to, kar pomeni latinska beseda konjugium, tesna zveza pod enim jarmom, nerazločljiva zveza v vseh okoliščinah življenja do smrti. To skupno življenje in krščanska edinost se je kazala zlasti v tem, da sta skrbela drug drugemu tudi za duhovni blagor. Tako Klement Rimski (umrl l. 101 po Kr.) daje spričevalo korintskim možem, da «žene opominjajo, da bi vse opravljale v neomadeževanem, poštenem in čistem življenju, da bi imele do mož potrebno ljubezen, in da jih učijo, naj bi bile stanovitve v pokorščini ter svojo hišo skrbno gospodinjile in skrbele za vsakršno krepost.»

V zvrševanju zakonskih pravic in dolžnosti jim ni bilo merilo razuzdano poželenje, marveč vzvišeni namen sv. zakona: roditi in dobro izrediti otroke.

Ker je zastopnost in ljubezen podlaga srečnega zakona, svojo moč za vestno izpolnjevanje težkih dolžnosti pa zakonski dobivajo iz sv. vere, zato je tudi cerkev že od začetka opominjala svoje vernike, naj ne sklepajo zakonov s krivoverci ali celo neverniki, kajti v takem zakonu je pravoveren del vedno v nevarnosti, da postane mlačen za svojo vero ali pa jo celo izgubi. V takem zakonu je redkokdaj najti pravo zastopnost in ljubezen, lepo krščansko življenje in pa skrbno vzgojo otrok za časno in večno srečo.

Tudi dandanes zakoni med katoličani in luterani ali kalvini ne prinesejo nič dobrega. Krščanski Slovenci naj bi se zgledovali na zakonsko življenje starih kristjanov, potem bode pri nas marsikaj boljše.

E. Kozelj
kopjar
shedit

Razne novice in druge reči.

Našim slovenskim poslancem! V državnem zboru hočejo nemški in italijanski poslanci glasovati za to, da se odpravijo slovenski gimnazijski razredi v Celju. V proračunskem odseku so že glasovali v tem smislu. Mi slovenski kmetje obsojamo to krivično postopanje proti nam Slovencem. Slovenski gimnazij v Celju je potreben za naše slovenske kmetске in delavske stanove. Vsled te potrebe se je tudi ustanovil. Nemci in Italijani se naj brigajo za svoje stvari, naše pa naj pustijo pri miru. Ali naj naši kmetски sinovi ne studirajo? Ali je samo za gospodske sinove odločen beli kruh? Ali naj kmetски sin ostane trpin in tlačan, kakor njegov oče? Ne, in stokrat ne! Če pa ima naš kmetски sin pravico do študiranja, potem imamo tudi pravico do slovenskih gimnazij! Mi ne bomo svojih sinov dali še prej nemško učiti, predno gredo v gimnazije; s tem se nam povečajo samo stroški. Naj se nemško učijo na gimnazijah. Za to jih tudi plačujemo! Slovenske poslance pa pozivljamo, da nam slovenski gimnazij ohranijo na vsak način, pravica nam mora biti. Z našimi kmetskimi zahtevami se ne sme igrati. Poslanci, postopajte odločno, misloma na vaši strani!

Razpisano darilo. »Štajerc« je menda zdaj iztirjal dolg iz svojih sužnje, zato pa ima denarja dovolj, da razpiše kar 10 tisoč kron darila. Zakaj pa je razpisal? Morda za siromake? ali za slovenske šole? ali za tiste, katere so ljudje njegovega duha spravili ob streho? Ne, marveč 5000 K tistemu, kateri dokaže v njem (v »Štajercu«) članek, v katerem bi se pisalo, da naj naš kmet zapusti svoj materni jezik, in 5000 K tistemu, ki dokaže tudi samo en članek, v kojem bi se pisalo proti naši sveti krščanski veri. No, če bi »Štajerc« bil pravičen, bi to darilo moral dati nam, kajti mi smo mu že lansko leto na dlani pokazali njegov nemčurski namen in izvor kakor tudi, kakšen kristjan da je. A mi njegovih tisočakov ne maramo, ampak če je on res prijatelj slovenskega kmeta, naj da te kronice za dijaške kuhinje v Mariboru, Ptuju in Celju, kjer dobivajo revni dijaki slovenskih kmetov zastoj hrano, ali pa družbi sv. Cirila in Metoda, ki varuje slovensko deco pred ponemčevanjem. Sodbo nad »Štajercem« je že izreklo pošteno slovensko ljudstvo, kar spričuje čez 11 tisoč naročnikov, katere že ima »Naš Dom.« Za pametne ljudi smo že dovolj povedali, norcem in hudobnežem je pa zastoj kaj dokazovati. O ti ptujski lisjak, zvit si pač dovolj! Tako neumen ja ne boš, da boš naravnost pravil: glej, slovenski kmet, jaz »Štajerc« ti hočem vzeti tvoj jezik, spraviti te s tvojega doma, na tvoje mesto mora priti nemški gospod, ti pa boš

hlapec pri konjih in kravah, potem že znaš slovensko govoriti. In dalje: Glej, pošteni, krščanski kmet, jaz sem tisti Antikrist, o katerem govori sv. pismo, jaz ne trpim krščanske vere. Tega »Štajerc« pač ni pisal, to je res. Pa tudi hudič ni povedal Evi, kdo je in kaj hoče, ampak je govoril sladko; Kajni ni povedal Abelu, da ga bo zaklal, ampak ga je prijazno povabil ven na polje; Judež ni rekel Kristusu: pojdi z menoj, jaz te zdaj izdam, marveč ga je kušnil; Judje, ki so Kristusa izročili v smrt, tudi niso rekli, da so zoper sv. vero. Glej, »Štajerc«, takšen si ti po svojem začetku, po svojem namenu, po vsej svoji neumni pisavi. Ali te niso ustanovili tisti, ki so največji sovražniki slovenskega kmeta in slovenskega jezika? Ali si že pozabil, kaj je bilo lani na mariborskem nemškem shodu? Ali niso tam sklenili, da hočejo zatreti slovenske šole, izgnati slovenske uradnike, katere slovensko ljudstvo lahko razume, spraviti slovensko ljudstvo ob vse pravice? In ti »Štajerc«, tvoj urednik je takrat slovesno obljubil, da bo »Štajerc« podpiral nemške meščane! In zdaj imaš obraz še vprašati, kedaj si bil zoper slovenščino? Ali si se potegnil kedaj za naše šole? Ali si grajal vnebovpjioče krivice, ki nam jih delajo Nemci? Ali si črnil besedo zoper Stallnerjevo postavu? — In ti nisi zoper vero? Da, da, ti prinašaš pastirske liste, tvoji ptujski očetje pa kličejo v svojo sredino luteranske pastore. Ti si »liberalen«, kakor sam praviš. Kaj pa je liberalizem? Boj zoper sv. vero in krščansko življenje pa brezobzirno odiranje kmetov in delavcev. Ti udrihaš vedno po »klerikalcih.« Kaj pa je »klerikalizem«? V ustih liberalcev je to katoliška cerkev; z besedo »klerikalizem« le zakrivajo svoje črno sovraštvo proti cerkvi. Ti udrihaš po naši duhovščini, ker v sv. pismu stoji zapisano: »Udari pastirja in razkropile se bodo ovce« (Mat. 26, 31). Tako so delali tudi rimski cesarji; apostoli so bili najprej mučeni, potem drugi kristjani; najprej so preganjali škofo in duhovnike, potem druge vernike. Tako so delali tudi »liberalci« v francoski prekuciji. — »Po njih delih jih boste spoznali«, je rekel Kristus; oglejte si, dragi bralci malo bolj tiste, ki med nami vedoma in nalašč delajo za »Štajerca.« Kdo so in kakšni ljudje so? A vi jih poznate bolj, kakor mi pri uredništvu, zato bodi dovolj.

Iz Ormoža. Mali shodi bi vtegnili večji pomen imeti, kakor marsikateri veliki. V našem okraju so se taki mali shodi večkrat ponavljali. Prvi shod v zadnjem polletju je bil v Osluševcih pri g. Jožefu Kovačecu, narodnem gostilničarju in naprednem kmetovalcu; marsikateri gospodar si je hodil ogledovat njegovo razumno svinjerejo; vzrok shodu je bilo blagoslovljenje lepe kapelice, katero je na svoje stroške postavil ta

slovenski katoličan; to je bilo 11. avgusta 1901. V njegovem gostoljubnem hramu se je takrat zbralo lepo število Slovencev iz sosodstva, pa tudi iz Ormoža. — Drugi shod je bil pri meni v Vinskem vrhu, kjer smo si ogledali novo prirejeno sobo; vkljub grdemu vremenu so me počastili iz Koga, iz Cerovca, iz Grab, pa tudi iz Cvetkovec in Oslušovec, med njimi g. Jožef Kovačec; to je bilo 26. sept. 1901. — Tretji shod je bil dne 6. oktobra 1901 v Cerovci pri g. Francu Vrazu, na rojstnem domu Stanka Vraza. Ondi smo se navduševali v duhu divnega Stanka za čvrsto delo na narodnem polju; lepo število bližnjih in daljnih gostov je kazalo prijateljstvo do narodnega župana in Stankovega nečaka gosp. Franca Vraza; med drugimi so bili iz Osluševca gosp. Tomaž Korpar in Jožef Kovačec. — Četrty shod pa je bil dne 27. januarja 1902 v Osluševcih, kamor je gosp. Tomaž Korpar bil povabil prijateljski zbor, katerega so se vdeležili tudi gostje iz Cerovca, iz Grob, Hardeka in Ormoža. Obiskali smo ondi tudi gosp. Jožefa Kovačeca. V gostoljubnem hramu gosp. T. Korpara so se vršile seveda razne napitnice, razni govori, prepevale narodne pesmi itd, tako da smo se le v pozni noči ločili, veseli tako lepega dneva. — Da bi pri g. J. Kovačecu bilo ravno gnezdo »Štajerca«, ali da bi on bil kje proglašen za prihodnjega deželnega poslanca, smo se le izvedli iz zadnjega »Našega Doma« ter jako obžalujemo, da se naši kmetje smešijo v naših časnikih.

Dr. Ivan Geršak.

Iz Jarenine. Predragi »Naš dom!« Pošteno si zavrnil ptujskega kljukca, kateri je nas slovenska dekleta tako grdo ozmerjal. Hvala ti lepa od nas deklet. Sestre predrage, od danes zanaprej pokažimo onemu kramarju vrata ali pa peč. Mnogo nas je že v vrstah narodnih, ali vendar tudi še so nektera, katerim ni mar za naš klic, ampak jim je bolj mar za brezsvestne fantaline, kateri ponujajo svojo robo »Štajerca« pri cerkvi, pri sv. maši, kakor smo same videle. Sestre, tudi me stojmo trdno kakor zidi grada. Napovejmo »giftni kroti« boj, kakor so že nekatere naredile. Ne pozabimo predrage sestre, kar je enkrat nek mladenič z naše fare pisal: »ptujskega lažnjivega kljukca v peč, »Slov. Gospodarja« na mizo, »Naš Dom« pa v roke«. Drugikrat še več kaj sporočimo v Vaš list, g. urednik, če smemo. Do tega časa pa Vam kličemo: Zdrav nam ostani, za naš blagor in za svetinje našega naroda vedno delujoči »Naš Dom« Jareninske dekleta.

Od Sv. Urbana pri Ptuj. Preljubi »Naš Dom«. Sprejmi tudi od nas urbanskih deklet priskrbeni pozdrav! Iz drugih župnij vedno poročaj, kako veselo napredujejo posebno mladeniči, za katerimi na mnogih krajih tudi dekleta ne zaosta-

jajo, ampak si pridno naročujejo tega malega junaka. Pa tudi med nami urbanskimi dekleti se je že začel pridno razširjati vrli »Naš Dom«. Naročnic že ima v nekaterih občinah, ki spadajo med manjše v naši župniji, lepo število, katero pa vedno narašča. Pa saj tudi težko pričakujemo dneva, ko ga dobimo, ker nam z lepimi svojimi povesticami dela veliko veselje. Le zbirajmo se me deklete okoli »Našega Doma«, da prekosimo mladeniče. Sicer se jih probuja v »Našem Domu« že veliko, vendar je več občin, v katerih nima niti enega naročnika med fanti, kateri pa svojo veliko modrost zajemajo iz ptujskega kljukca. Kaj vas mladeniči, ki niste naročeni na »Naš Dom«, zadržuje? Ali vas moti ptujski krot, katera ja ne more drugega kakor regljati? Ali se sramujete, da bi bili naročeni na list »Naš Dom«, kateri se je vedno v prvi vrsti potegoval za vas in kateri je odločil še poseben prostor za vas mladeniče, na nas dekleta pa se manj ozira? Kje vam ponuja vaš »Štajerc« toliko časti? Predragi mladeniči, vzdramite se in naročite si »Naš Dom«, ptujskemu kljukcu pa dajte že davno zasluženo slovo. Če tega ne storite bomo me dekleta začele posnemati vrla dekleta iz Murskega polja. V obilnem številu oklenite se torej mladeniči in dekleta vrliga »Našega Doma«, da se nam ne bo treba sramovati pred dekleti in mladeniči v drugih krajih.

Urbansko dekle.

Iz Velike nedelje nam pojasnuje prijatelj našega lista, da gospod Anton Karlo ni naročnik »Štajerca«, ampak se mu list vsiljuje. G. Karlo je priden čitatelj »Naš. Doma« in »Slov. Gospodarja«. Njegovo obrt naznanja samoslovenski napis.

Pri Mali Nedelji so našli v vinskem hramu na Kamenščaku človeške kosti, ko so podirali hram zaradi rudokopa. Človek, kojega kosti so se izkopale, je bil bržčas ubit, kar je svedočilo znamenje dveh udarcev in razpočena glava. Sodijo, da je bil morebiti kaki kupec. Kostni so odnesli po naročilu komisije v Ljutomer, od koder se bo vodila nadaljnja preiskava.

Ogenj. V Okoslavcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici je pogorela 19. januarja zvečer viničarija Franca Mauko, posestnika iz Radenc. K sreči so prihiteli sosedje, ki še niso spali, ter z velikim naporom rešili druge hiše, da ni segel plamen po njih, dasiravno stojijo samo par korakov proč. Sluti se, da je užgala hudobna roka. Posestnik je zavarovan.

Rečica v Sav. dolini. Iz Gornje savinjske doline se nam poroča, kako ugodna zima je letos za uboge delavce, kateri veliko zaslužijo pri stavi nove velike grajsčinske žage v M. Nazaret. Kajti ljubljanski knezoškof so dali posekati vse svoje velike gozde v Gornji savinjski dolini, iz katerih bo prišlo mnogo lesa. Zato delajo pri grajsčini

Vrbovec veliko žago, ki upamo, da bo veliko let dajala dober zaslužek ubogim kmetom, kateri bodo vozili s svojimi konji blago na precej oddaljeno železniško postajo.

Največji tat umrl. Eden največjih tatov kranjske dežele, Anton Prelovšek iz Trzina, je pretekle dni v mariborski kaznilnici umrl. Ljubljanski list »Slovenec« pripoveduje, kako je svoj čas izvršil predrzno tatvino pri trgovcu Perdanu v Ljubljani. S svojimi tovariši je pripeljal neko lepo noč pred Perdanovo prodajalno voz s konjem, ki je bil zavit v rjuho. Nato so odprli tatovi prodajalnico, prižgali luč in brezskrbno nakladali blago iz prodajalnice na voz. Ko se je zjutraj o tatvini zaznalo, iskala je vsa ljubljanska policija po okolici ljubljanski »simelna«. Prelovšek je tekom tatvine govoril z raznimi stražniki, katerim je pravil, da se pelje na semenj.

Vlaka obtičala v snegu. Dne 1. februarja popoldne so bili na koroški progi med Vuzenico in Vuhredom taki snežni zameti, da sta dva vlaka obtičala v snegu. En osebni vlak je moral ostati v Vuzenici, eden pa v Vuhredu. Iz Maribora je bil odposlan pomožni vlak.

V Savo je pahnil, kakor sumijo, premogar Franc Strehar iz kamniškega okraja, na poti iz Radeč na Hrastnik svojo ljubico Ano Strah, da bi se z drugo poročil. Ano Strah pogrešajo že od 19. minulega meseca.

* * *

Škocjan na Koroškem. Kakor je bilo nanzanjeno v »Našem Domu«, katerega tukaj prav radi beremo, — čez 50 naročnikov ima pri nas — se je dne 26. januarja vršilo pri nas zborovanje Ciril in Metodove podružnice, na katero pač smemo ponosni biti. Neumorni delavec za koristi našega kmečkega ljudstva in iskren njegov prijatelj č. g. vikar Podgorca iz Celovca je govoril prelepo o naših kmečkih razmerah. V rokah in pod vodstvom takih mož, ki imajo razumnost in srce za kmečke potrebe, bodo nove zadruge velike koristi za kmetijstvo. Kmet bode združen, v združenosti je moč. Nov kmečki parlament, nov obroč kmečkih poslancev, pride v državno zbornico. Podpore kmetijske nove družbe dobijo potrebni in vredni udje, dosedaj se je godilo dostikrat narobe. Ljudje, ki ne sejejo in ne žanjejo, judovski špekulanti ne bodo določevali cene žitnim pridelkom, temveč na borzi, kjer se določa žitna cena, bodo govorile kmetijske nove zadruge. Po naukih katoliške vere se naj vzdigne zopet ljudsko šolstvo in vzgoja, da bode kmet imel in dobil zopet pridnih sinov in zvestih poslov. Brez verske šole ni poštenosti in prave zvestobe. Veliko veselje je zavladalo med kmeti, ko nam je nazadnje gospod vikar izdal skrivnost, da bodo v Celovcu ustanovili »Katoliški slovenski učiteljski dom.«

Sprejemali se bodo mladeniči, kateri hočejo postati učitelji; ko bodo oni prišli med ljudstvo, ne bodo sovražniki naših teženj in nam ne bodo blatili naše vere in narodnosti. Vsled prisrčne navdušenosti je sledilo burno ploskanje in pritrdjevanje lepim besedam gospoda Podgorca. Zahvali se mu je v imenu zbranih kmetov domači kaplan č. g. Poljanec, ki je pozneje navduševal posebno mladino, naj brani in hrani v sebi zvestobo do vere očetov in ljubezen do svoje rodne zemlje, naj nadalje naši mladeniči in dekleta radi berejo knjige in časnike, ki so pisani v poštenem krščanskem duhu. Potem je sledila prosta zabava, ki je povzročila obilo prisrčnega poštenega veselja. Izvrstno so svirali gospodje tamburaši iz Celovca. Naše ljudstvo, kateremu je bila dozdej popolnoma tuja te vrste godba, se ni moglo dovolj načuditi in prehvaliti lepih glasov slovanske glasbe. Veliko veselje so nam pripravili domači možje in mladeniči z gledališko igro, katero so morali še tisti večer ponavljati. Upamo, da še večkrat vidimo naše igralce, posebno pa mladeniče na odru. Vsa čast in zahvala pa tistim možem, ki so v kratkem času naučili mlajši zarod, da je tako vrlo nastopil in se postavil na oder. »Proklete grablje«, ki so najboljše mazilo za žnablje, ki zasramujejo domačo slovensko govorico in o katerih nam je toliko znal povedati mladenič Kuštrov Janez, nam tudi ne morejo iz spomina. In z veseljem je poslušalo vse mogočni možki zbor škocijanskih mladeničev, ki je ubrano prepeval ljubke narodne in umetne pesmi slovenske. Čast našim pevcem; lahko trdimo, da malokje se med priprostim kmečkim ljudstvom popeva tako lepo in veselo, kakor pri nas. »Dal ljubi Bog, da se še večkrat snidemo pri tako lepem in veselem zborovanju«, tako so klicali pri slovesu ljudje, ki so se v velikem številu pri Majerju zbrali iz domače in iz vseh sosednjih in daljnih far. Na svidenje!

Iz Podjunske doline na Koroškem. Ali bi nam gospod urednik »Našega Doma« ne hoteli prilično razjasniti, zakaj da nekateri učitelji na slovenskem Koroškem, ki hudo sovražijo slovensčino, zakaj oni tako goreče delajo za »Štajerca«. Veselo je gledati, kako se trudi in peha šentprimožki gospod Privatnik. V kratkem dobite kratko povestico o delovanju njegovem, in o drugih gorečih »Štajercijancih«! Zdravi!

Izpod Obira na Koroškem.

Bom sabljico nabrusil,
da se svetila bo.
Kaj bi več jezik brusil,
z jezično babnco.

Sabljice sicer nabrusil nisem, ker je nimam, pač pa sem si dal poostriti svojo potno palico in ker sva se s svojo sicer dobro ženko malo skregala, sem šel nekoliko časa po svetu. In na tej poti sem nabral nekaj v svojo potno torbico.

za »Naš Dom«. Prišel sem do Miklavca. Vse polno delavcev, ki zidajo železnico iz Sinčevasi v Kapljo. Ponujali so mi »Štajerca« v štacuni, jaz pa sem hvaležno odklonil te ne preveč brzne cajtnge. Pravili so mi tam tudi nek očka, da je bila »Štajerčeva« dušna hrana dolgo časa prav tečna za žitarske in sosedne kmete, sedaj pa so se je že naveličali. Uberem jo potem po cesti skoz Goseljno v Dobrloves. Bolj mirno sem hodil boječ se delavcev pri novi železnici. Hudi ljudje so to, šale poznajo prav malo; še pred Plavcem nimajo takšnega rešpekta, kakor nekateri izmed naših ljudi. Ko pridem v Dobrloves, vstopim nekoliko pri Mertliču. Dva bolj gosposka deda sta pri mizi se priduševala in razsajala, da si Slovenci upajo kaj takega v Dobrlovesi in motiti mirno nemško posest. Kupili so si tam hišo, napraviti nameravajo nekaj takšnega, kakor v Sinčevasi. Oh ta sinčevaška zadruga! Da bi te ne bilo, mirneje bi spančkali naši nemškutarški liberalci v Dobrli- in Sinčevasi in ne stočili bi toliko britkih solzâ naši prijatelji v Velikovu. Je pač križ brez Boga; ljudstvo je spoznalo veliko korist zadruga in prodajalnice in dobiva vedno več zaupanja. Samo nekaj kazi. Veliko bi se koristilo dobri stvari, če bi se prostor štacune povečal, če bi se postavil hlev za konje in če bi postrežba postala bolj točna in ročna; po sredah se posebno pritožujejo, da morajo predolgo čakati. Škoda, da je gospod Maisterl bolan. In mahnil sem jo dalje proti Velikovu. Purgarji tega mesta so sicer tudi liberalni Nemci, toda s Pintaričem vred se nikdar ne branijo grošev krščanskih slovenskih kmetov. Ko sem se nekoliko odpočil pri Kolorosu, so zopet v kotu pri mizi razsajali nemškutarji »Štajerčevi« prijatelji. Ko sem jih baral, kje da tiči vzrok njihove razburjenosti, so mi tužnim srcem tožili, da so klerikalni bindišarji kupili znano Hufmutovo gostilno. Rekli so, da je to predrzno izzivanje; jaz pa sem se jim muzal, spil svoj vrček piva in šel po opravkih. Obiskal sem še našo šentrupertsko »Narodno šolo« vrnil se potem pod Obir k svoji ženi, s katero se zopet ubogava. Za danes naj bode dosti iz moje potne torbice; nabral še sem dosti, ko sem hodil po Djekšah, Klobasnici, Stebnju, Šmihelju in Železni Kaplji. Tisto pa vam pokaže ob priliki udani Vaš Drašek.

* * *

Trije otroci so se zadušili. Delavska žena Haringkopp v Hamburgu je pustila, predno je odšla od doma, na peči tri mokre blazine, da se posuše, in je zaklenila v sobo tri svoje otroke. Ko se je vrnila, dobila je otroke mrtve. Blazine so se unele in otroci so se zadušili v dimu.

Mesto, katero se seli. V mestu Creighon v Nebraskaju traja pravda radi nameščenja državnih uradov že celih dvajset let. Pred kratkim pa je

odredil državni sod, da se imajo preseliti 12 milj od sadanjega središča na posestvo nekega Williama Wiskensofla. Ker pa je malo mesto Creighon živelo dosedaj edino od uradnikov v mestu, sklenili so meščani, da se preselijo z njimi in sicer ne sami, ampak tudi hiše vzamejo seboj. Hiše podložiti hočejo z valjarji ter jih tako prepeljati cele, kakor so in jih bodo postavili v istem redu, kakor sedaj.

Papiga morilka. Na Dunaju prigodil se je te dni redek slučaj, da je povzročila papiga s svojim kljunom smrt svoje gospodarici. Gospa je bila velika prijateljica ptičev, ter je mej njimi imela tudi papigo. Te dni pa jo je igraje se z njo vjedla ista v ramo. Toda gospa se ni menila za to ter je nadaljevala svoja dela. Bila je namreč lastnica velikega modnega salona, kjer so si prve gospe dunajske naročale obleke. Toda drugi dan bila jej je rama vsa obolela in so morali rezati zdravniki. Pa bilo je zastoj. Hoteli so poskusiti skrajno, namreč, da jej roko odrežejo. Toda v noči pred nameravano operacijo zastrupljena je bila vsa kri ter je gospa umrla v groznih bolečinah.

Ruski milijonar-menih. V samostanu sv. Andreja na Atonski gori je umrl pred kratkim časom ruski milijonar in posestnik zlatih rudokopov, I. Sibirjakov kot menih v 40. letu svoje starosti. Sibirjakov je bil zanimiv človek. On je vse svoje premoženje volil v povzdigo blagostanja in omike na Ruskem. V Tomsku je ustanovil vseučilišče in vzhodno-sibirsko zemljepisno društvo, v Petrogradu pa zdravniški zavod itd. Kot dobitnik je storil rajni Sibirjakov veliko dobrega. Ni delil tisočakov, ampak kar cele milijone. Preteklega leta je daroval delavcem v svojih sibirskih rudokopih milijon rubljev. A vse to ni zadovoljilo njegove duše; zato je stopil v atonski samostan, kjer je do smrti živel kot navaden menih. V oporoki je zapustil čez 30 milijonov rubljev v razne dobrodelne namene. Čast komur čast!

Umetni dež na Japonskem. Na Japonskem so pričeli »delati« umetni dež. Izpustili so močan električni tok proti jasnemu nebu ob 11. uri zvečer. Po 9. uri drugo jutro so se pričeli delati oblaki in v 24. urah so imeli dež. V koliko se bode tak »umeten dež« obnesel in če bo tako umetno delo imelo vedno vspeh, se natančno še ne ve.

Pes pismonoša. V Parizu sta dva prijatelja, ki stanujeta daleč drug od drugega, dresirala nekega psa, ki posreduje med njima pri donšanju pošte in drugih obvestil.

Zmedeni računi. V Galverstonu v Ameriki je umrl tovarnar, ki je zapustil svoji noseči ženi 42000 dolarjev s testamentnim določilom, da dobi otrok, ako bo deček dve tretjini, mati pa eno tretjino. Ako pa bi bil prvorojenček deklica, dobi samo eno tretjino, zato pa mati dve tretjini.

Ta račun pa so prekrizali sedaj rojeni dvojčki, deček in deklica. Vdova zahteva sedaj zase vseh 42.000 dolarjev, češ, da je imela podedovati pri dečku eno tretjino, pri deklici pa dve tretjini, tedaj vse. Sodniki in računarji si belijo glave, kako denar pravično razdeliti.

Mladeniško gibanje.

Predragi mladi prijatelji! Nek nov duh je prišel med našo mladino, od vseh strani se sliši o navdušenju za mladeniška društva in narodne svetinje. Toda to navdušenje ne sme biti podobno hipnemu plamenu, ki hitro visoko bukne, potem pa ugasne in ostane le kupček pepela. Pri tem gibanju moramo imeti stanovitno voljo, pa tudi določen cilj, kaj prav za prav hočemo doseči. Zadnji namen vsega združevanja mora biti, da slovenski mladeniči in dekleta postanejo oziroma ostanejo vrli Avstrijci, vrli Slovenci, dobri kristjani, da jih ne bo nosil sem in tje kakor smeti veter raznih hujskačev in sleparjev. Če je sedaj mladina navdušena za vse dobro in lepo, se smemo nadjati lepše bodočnosti.

Na kaj bi se torej naj posebno gledalo pri mladeniških zvezah bodisi cerkvenih ali izobraževalnih ali političnih? Če je družba cerkvena, se ne sme v politične reči mešati, tedaj bo večkrat ali vsaj enkrat v letu priredila skupno cerkveno slovesnost. Poleg tega pa bi se v vsaki družbi naj gojilo petje; seveda bo to v nekaterih krajih težko, če ni v petju izurjenega vodja, pa se morda iz sosedne župnije kdo dobi. Petje razveseljuje srce, Slovenci imamo toliko lepih pesmi, kako veselo bo, če se bodo čez nekaj let čez slovenske hribe in doline razlegale lepe slovenske cerkvene in narodne pesmi, ne pa ono divje, klafarsko tuljenje, ki se tu in tam sliši, da se človeku zdi, da je med volkovi!

Dobro petje bo potem znamenje olike in poštenega življenja v fari. — Poleg petja se naj mladina uri v predstavljanju raznih poštenih iger, da tako včasih starišem in sebi naredi lepo zabavo. Nekaj velikanskega bi bilo, ko bi se n. pr. včasih sešli pevski zbori mladeničev iz raznih far in priredili veliko slovesnost. Tako bi se gojila tudi skupna ljubezen in zastopnost, kajti večkrat je med mladino raznih vasi in far neko smešno nasprotje, ki ima včasih jako žalostne nasledke; tožbe, pretepanje, needinost pri volitvah itd. To mora zginiti, saj nismo divjaki, da bi se grizli in klali med seboj. Mladeniči, to vam je lep cilj!

Posebne važnosti je dalje, da se mladeniči vadijo v govorništvo. Marsikateri ima dober in krepek glas pa živ spomin, tak se naj le vadi javno nastopati in govoriti. Najprej naj začne pred svojimi tovariši, nič ne dene, če parkrat obtiči,

sčasoma se bo tako privadil, da bo brez strahu in gladko govoril, če bi trebalo, pred samimi ministri. Nekateri imajo že od narave dar, da znajo stvar na smešno obrniti. Tudi taki se naj vadijo. S tem se večkrat veliko doseže, če zna kdo nasprotnikovo trditev osmešiti in ljudi v smeh pripraviti.

Mladeniška društva naj tudi, kolikor se da, delujejo zoper nezmerno pijančevanje, zlasti smrdljivo žganjepitje. Verjamite, dragi mladeniči in dekleta slovenska, to je tista rakova rana, ki je naše živo telo in kopa grob naši duši, našemu telesu in našemu premoženju. Ne bodo nas hudi nasprotniki zatrli, ampak sami se bomo duševno in gospodarsko vničili, če bo tako naprej slo, kakor je sedaj po nekaterih krajih navada, da možje ali pa še celo ženske vse znosijo za smrdljivo žganje. Vsaka mladeniška in dekliska zveza naj bo torej močna vojka zoper pijančevanje zlasti žganjepitje. To so nekateri nasveti, o priliki še kaj več. Bodite zdravi!

Krčar in zdravnik.

Krčar je bil poljedelec v Jeruzalemu. Ta Jeruzalem pa ne leži v Aziji, v katerem so Judje krizali Kristusa, našega odrešenika, ampak to je oni Jeruzalem, ki leži v Medjimurju proti vzhodu Ogrske. Ako se tje potrudiš in okrepeš z zlahtno kapljico vina, katera tamkaj raste, ti gotovo ne bode žal, da si obiskal ta kraj. Naš Krčar se je bil pred leti tukaj naselil, in si kupil majhen gozd, katerega je posekal in si ga pretvoril v lep vinograd, da bi tudi njemu rodil tako izvrstno vino. Ljudje so ga imenovali »Krčarja«, ker je gozd krčil, in ker je okoli njegovega postala sčasoma majhna vas, so tudi to imenovali »Krčarijo«. Marsikateri naših bravcev bode lahko naštel takšna imena, v katerih se nahaja prepogostokrat povest cele okolice.

Krčar je imel tudi ženo, katera mu je nekega dne nagloma zbolela. Ko jo vpraša, kaj ji manjka, ne dobi odgovora, še niti s prstom mu ne namigne, kje da bi bolezen bila. »Nekaj pa mora vendar biti na stvari«, si misli Krčar, in se odpoti do bližnjega zdravnika, za kojega je dobro vedel. Prišedši do hiše, je potegnil za zvonec, da je po celi hiši le zvenelo.

Na ta ropot pride ženska, ki je bila zdravnikova strežnica, in mu šepetaje djala: »... pst ... Krčar, ne boš tiho! Zdravnik sedaj nima časa, on mora študirati. ...«

Krčar oddide med tem v gostilno, kjer si naroči steklenico vina. Ko je tega povžil, vstane in gre zopet do zdravnikove hiše, sedaj vendar bolj mirno in čaka, dokler se strežnica ne prikaže, katera ga zopet odpravi, ker zdravnik še vedno študira.

Nato odide Krčar v drugo krčmo in čaka, da bi zdravnik jenjal od učenja; in ko pride tretjič do zdravnikove hiše, se mu pove, da ne bode do večera zdravnik z učenjem gotov.

Vez razkačan in zelen od jeze ko kuščar, zakriči: »Sedaj mi cela stvar preseda! Moja žena leži bolna v Jeruzalemu, da niti govoriti ne more, in v obraz je siva, ko sliva, a zdravnik vedno študira, kakor bi znorel! Grem pa k drugemu, kateri ne študira vedno in še morda več ve...!«

Na ta odgovor bi imel jaz dve opazki, edno za Krčarja, edno za zdravnika, za vsakega eden »šnufanec tobaka«, vendar za zdravnika tudi malo paprike vmes.

Krčarju sicer njegovo srditost radi oprostimo, ali kaj se tiče študiranja, on o tej stvari toliko ve, kakor zajec o bobnu. Če tudi namreč zdravnik svoje skušnje napravi in si pridobi zdravniški diplom, še ni potem izurjen zdravnik, ampak, da postane takšen, mora vedno in vedno knjige prebirati, da ne zastane, kar vsakdo ve, da znanost dan za dnevom napreduje. Trditi pa, da se je kdo v eni ali drugi znanosti izučil, je nespametno, ker se še nikdo ni izučil, tudi papež v Rimu ne. Samo eden zdravnik je, kateri brez učenja vendar vse ve, kojega dragi čitatelj dobro poznaš in kojemu se klanjaš v prahu. Zato ti tudi svetujem, da spoštuješ vsakega zdravnika, o katerem veš, da pridno študira, da si prizadeva vedno z novimi, popolnejšimi zdravili pomagati bolnemu človeštvu. Čisto drugače je pri takozvanih padarjih; če zdravilo pomaga, se veseli bolnik, če ne pomaga, se veseli pokopač in zvonar...

Na drugi strani pa ne moremo nikakor lepo misliti o zdravniku, kateri pusti bolnika ležati v svoji bolezni, in pred onim, kateri pride ponj, duri zapira, češ, da nima časa, ker mora študirati. Hudobni jeziki trdijo, da je to samo izgovor; ako namreč ubogi ljudje pridejo, kateri ne morejo mastno plačevati, tedaj ostane zdravnik lepo v zadnji sobici svojega stanovanja in s svojim prijateljem, recimo s kakšnim odvetnikom, lovi pagata. Vsakdo, ki ima v državi kaj govoriti, bi si takoj prizadeval, da se takšen zdravnik odstavi in se mu vzame pravica zdravčenja, ker zdravnik, kateri se tu ali tam naseli, in dobiva od dotične občine plačo, mora svoj posel vestno izvrševati, bodisi da je lahek ali težek, če je po noči ali po dnevu, v snegu in hudi zimi; ako ga sedaj pokliče bogataš v svojo palačo, ali siromak v kočjo, to mu mora biti vseedno. On je takorekoč vojak, ki mora tej veliki grmadi boleznij izpostaviti svoje telo brez pomisleka in brez strahu; in če tega ne stori brez strahu in brez lenobe, tedaj je kakor vojak, ki zbeži pred sovražnikom, zločinec in je vreden, da se dostojno kaznuje.

Tako misli pisatelj teh vrstic in tako misli vsakdo, ki ima le količkaj zavesti in čutečega

srca za svojega bližnjega in zase. Nehote se nam vrinejo misli: »Ja, ali je umrla Krčarjeva žena brez zdravnika?«

»Hvala Bogu, ni«, lahko z veseljem odgovorimo. Ker ni Krčar nobenega zdravnika doma našel, ampak so bili vsi pri bolnikih, tedaj se je sam domov vrnil. Domov prišedši pa je našel ženo na pragu sedečo, katera je bila sedaj že zdrava, ker je govorila in s prstom kazala.

Takoj je mož spoznal, kaj je bilo ženi, da je pred hipoma pomodrela ko sliva in da ji ni bilo mogoče niti odgovoriti, niti s prstom namigniti vzrok bolezni. Ženi je namreč sliva v požiraku ostala, ker je med požiranjem vedno brbrala, česar ne stori nobeden pameten človek. Med tem ko se je napolnil mož po zdravniku, sta se mati in starejši sin nekako porazumela, da je prišel bolezni na sled. Udaril jo je večkrat po hrbtu in če je sedaj slivo požrla ali zopet ven dobila, to mi ni več znano, lagati pa nočem.

Ali kako je stvar našla dobro rešitev, tako bi se bila lahko tem večja nesreča zgodila. Kdo bi bil tedaj večji morilec žene, Krčar pri svojih dveh steklenicah vina, ali zdravnik pri knjigi?

Da se mora med jedjo tiho biti in ne ednomer brbrati, dokaže nam navada nekega Angleža, katere se je on posluževal med obedom.

V neke toplice je prišel nekoč Anglež, kateri je bil pred letom tudi tam s celo obitelji, gospo, sinom in lepo, mlado hčerko. Ono leto pa, v katerem ga pozna naša povest, je prišel sam Anglež v toplice in ko je pri obedu sedel, vprašal ga je eden izmed gostov, kako da je sam prišel in kje je ostala milostiva gospa? Anglež odgovori na kratko: »Mrtva!« — Gost se čudi in pomiluje gospoda ter ga dalje vpraša: »In mladi gospod sin?« In zopet odgovori Anglež: »Mrtev!« Čudenja ni bilo ne kraja ne konca, ker je bilo v ednem letu, v edni rodbini toliko mrličev...

Med tem se je Anglež naobedoval, dokler so se ostali čudili nad to nesrečo, kar začne sam pripovedovati, da so vsi njegovi, gospa, hčerka in sin zdravi, ali na gostova vprašanja je »mrtvo« zato odgovarjal, ker je za njega vse mrtvo, dokler obeduje.

Em. Kollay.

Listnica uredništva.

Mnogo nam ljubih in dragih dopisov tudi takrat nismo mogli sprejeti, samo iz tega vzroka, ker ni prostora. Naj se nam to ne zameri, kar ni mogoče, pa ni mogoče. Skrbite, da dobimo še več naročnikov, potem je upati, da bo imelo naše upravnništvo dovolj denarja, da fantu kupimo nove in večje hlače. Prosimo, kolikor mogoče kratkih sporočil.

Listnica upravnništva.

Naročnikom, kateri so list pozneje naročili in še niso dobili 1, 2 in 3 številke, uljudno naznanjamo, da so nam iste pošle in da ne moremo od zdaj došlim reklamacijam ustreči. Kdor sedaj plača, se mu zaračuna naročnina od dne, ko je letos vplačal, do istega dne v drugem letu.

Rodoljubi! Mladenci!

Širite „Naš Dom!“

Na delo rodoljubno!

Za veliko noč in za mesec majnik!

Slovenski atelier

priporoča preč. duhovščini: v grobn ležeče in na tabernakelnu stoječe izveličarje, ljurdske device podobe z votlinami in brez, vse umetno izdelano in fino slikano, dalje vse druge v stroko cerkvenih del spadajoči izdelke.

☛ Za vsako poljubno delo pošljem orig. fotografije. ☛

Naslov Konrad Skaza, St. Ulrich, Gröden, Tirol. 3 3-1

Orglarska šola.

V kratkem bodem vstanovil orglarsko šolo, kakoršno sem že prejšnje čase vodil. Mnogi si služijo svoj kruh kot orglavci iz moje šole. Mladenci, za to sposobni, na se pri meni zglase.

Srečko Pirc,
2 3-1 Maribor, Weinbaugasse 23.

Jozefa Košar,

cvetličarica pri Mali
1 3-3 Nedelji,

priporoča umetne vence in šopke po najnižji ceni za cerkve, gostije itd.

Vizitnice

vsakojake vrste

priporoča

tiskarna sv. Cirila.

Tiskarna sv. Cirila Maribor

koroške ulice št. 5

Tisk in zaloga
„Slovenskega Gospodarja“
in „Naš Dom“.

Tisk
„Südtirolische Presse“
in „Voditelja“.

Tisk

„Cerkv. uradnega lista“,

Uradnih listov

c. kr. okrajnih glavarstev
Celje in Brežice.

z najboljšimi stroji
in najnovejšimi črkami
oskrbljena, prevzame vse
v nje stroko spadajoče
reči :

Za urade, odvetnike in notarje: Vsakovrstne formulare, tabele, pooblastila, blankete, ekspenzarije, pobotnice itd.
Za trgevcе: Cenike, okrožnice, račune, fakture, memorande, naznanila, priporočila, vožne liste, pisma, vizitke, kuverte z naslovom, dopisnice itd.
Za hotele in gostilnice: Jedilne liste, etikete za steklenice, račune za natakarje, knjige za vknjižbo ptujcev itd.
Za založnike: Knjige, brošure, časopise, strokovne liste, slavnostna pisma, imenike za knjižnice itd. itd.
Za razne korporacije in društva: Pravila, letna poročila, pesmarice s sekiricami, pristopnice za člane, vabila za veselice in ples, diplome, plačilne knjižnice, blagajniške knjige itd.

Vsakovrstne tiskovine:

Lepake
vsake vrste in velikosti,
poročne liste, osmrtnice,
spominske liste,
vizitke itd.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za kn. šk. župnijske
in občinske urade,
za krajne šolske svete
in šole.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za posojilnice,
o. kr. bilježnike,
za odvetnike in
zasebnike.

Brzobjavni naslov:
Cirilova tiskarna Maribor.

Českova št. poštnega hranil. urada 825.010.